

Matti Semi vas ym.

Lakialoite laiksi työterveyshuoltolain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään, että työterveyshuoltolakiin lisätään säännös työhöntulotarkastuksen eli työsuhteen alkaessa suoritettavan terveystarkastuksen soveltamisesta kaikkiin työntekijöihin. Työhöntulotarkastus kattaisi lain nojalla kaikki työntekijät työn luonteesta, vaarallisuudesta, kestosta tai työntekijän ominaisuuksista riippumatta.

Tällä hetkellä työterveyshuoltolain mukaan työnantajalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää työterveyshuolto kaikille työntekijöilleen työsuhteen muodosta ja kestosta riippumatta. Työterveyshuoltoon liittyvät lakisääteiset palvelut riippuvat kuitenkin työn luonteesta. Työterveyshuolto tulee järjestää lain 4 §:n mukaan aina siinä laajuudessa kuin työ ja olosuhteet vaativat. Työn aloittamista koskeva terveystarkastus tulee suorittaa vain tietyissä työtehtävissä.

Terveystarkastus tulee suorittaa hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (708/2013) 7 §:n mukaan ainakin seuraavissa tapauksissa: 1) työntekijän iän, sukupuolen, fysiologisen tilan sekä työstä johtuvien terveyden vaarojen ja haittojen sitä edellyttäessä; 2) tarvittaessa työaikajärjestelyjen perusteella; 3) uusien käyttöön otettavien teknologioiden, menetelmien ja aineiden terveysvaikutusten sitä edellyttäessä; 4) tarvittaessa työntekijän terveydentilan toteamiseksi ja tarvittavan jatkoseurannan suunnittelemiseksi altistumisen loputtua; 5) työn terveydellisten erityisvaatimusten perusteella; 6) tarpeen vaatiessa työtehtävien olennaisesti muuttuessa tai työuran eri vaiheissa; 7) työntekijän terveydentilan, työkyvyn tai työhön liittyvien sairauksien ja oireiden sitä edellyttäessä; 8) työssä selviytymisen mahdollisuuksien arvioimiseksi ja tukemiseksi sekä tarvittaessa työn sopeuttamiseksi työntekijän voimavaroihin, terveydellisiin edellytyksiin ja työ- ja toimintakykyyn; 9) tarvittaessa ennen palvelussuhteen päättymistä terveyden ja työkyvyn arvioimiseksi ja työllistymisen terveydellisten edellytysten selvittämiseksi sekä suunnitelman laatimiseksi terveyden ja työkyvyn ylläpitämistä ja jatkotoimiin ohjaamisesta.

Työn aloittamista koskevista terveystarkastuksista sovitaan tarkemmin työnantajakohtaisessa toimintasuunnitelmassa, jossa kuvataan työterveyspalveluiden tarpeet ottaen huomioon työhön liittyvät terveysvaarat ja -haitat. Työnantajakohtaisesti voidaan niin sovittaessa tarjota uusille työntekijöille työhöntulotarkastus osana vapaaehtoisia työterveyspalveluita. Työterveyshuollosta sovitaan yhteistoiminnassa työntekijöiden kanssa mukaan lukien työterveyshuollon toimintasuunnitelma, sisältö, laajuus sekä työterveyshuollon toteutus ja vaikutusten arviointi. Työsuhteen al-

Lakialoite LA 73/2022 vp

kaessa terveystarkastusta ei siis lain mukaan vaadita suoritettavaksi kaikille työntekijöille vaan työnantajasta riippuu, kenelle työhöntulotarkastus suoritetaan.

PERUSTELUT

Kattava ja kaikkien työntekijöiden saatavilla oleva työterveyshuolto on olennainen tekijä työkyvyn ylläpidossa ja erilaisten sairauksien ennaltaehkäisyssä. Onkin tärkeää, että työterveyden painopiste on ennalta ehkäisevässä työterveyshuollossa sen sijaan, että hoidetaan jo ilmenneitä ongelmia. Työterveyshuollolla on kuitenkin paljon erityisosaamista myös silloin, kun työntekijä ja hänen esihenkilönsä tarvitsevat tukea erilaisten työkykyongelmien ratkaisemisessa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi työssäjaksamiseen liittyvät ongelmat tai päihde- tai mielenterveysongelmat.

Työterveyshuolto on siis olennainen tekijä myös työllisyysasteen nostamisessa ja ylläpidossa, sillä hyvin toimiva työterveyshuolto tuo lisää työkykyisiä päiviä ja pidentää työuria niiden joka vaiheessa.

Työterveyshuolto osallistuu tällä hetkellä noin kahden miljoonan suomalaisen terveydenhuollon järjestämiseen. Työterveyshuolto tulee järjestää ja toteuttaa siinä laajuudessa, mitä tarpeita aiheutuu työstä, työjärjestelyistä, henkilöstöstä, työpaikan olosuhteista ja niiden muutoksista. Työhöntulotarkastus kuuluu vain työnantajan vapaaehtoiisiin työterveyshuoltopalveluihin. Olisi kuitenkin kansanterveydellisesti hyödyllistä, että jokainen uusissa tehtävissä aloittava työntekijä pääsisi työhöntulotarkastuksen piiriin. Laajentamalla työhöntulotarkastukset kaikkiin työtehtäviin voitaisiin samalla ennaltaehkäistä ja seuloa kansansairauksia, havaita terveysongelmia nykyistä aiemmassa vaiheessa sekä estää mahdollisuuksien mukaan työperäisten ammattitautien puhkeaminen.

Työterveyshuoltolain 12 §:ää muuttamalla jokainen uudessa työssä aloittanut ulotettaisiin työhöntulotarkastuksen piiriin. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää työhöntulotarkastusta koskevista yksityiskohdista tarkemmin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työterveyshuoltolain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

Lakialoite LA 73/2022 vp

12 §

Työterveyshuollon sisältö

Työnantajan järjestettäväksi 4 §:ssä säädettyyn työterveyshuoltoon kuuluu hyvän työterveys-huoltokäytännön mukaisesti:

2) työsuhteen alkaessa ja tarpeen vaatiessa jokaisen työntekijän työperäisten terveysvaarojen ja -haittojen, työntekijöiden terveydentilan sekä työ- ja toimintakyvyn selvittäminen, arviointi ja seuranta mukaan lukien työstä ja työympäristöstä aiheutuva erityinen sairastumisen vaara sekä edellä mainituista seikoista johtuvat terveystarkastukset ottaen huomioon työntekijän yksilölliset ominaisuudet;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 29.11.2022

Matti Semi vas
Veronika Honkasalo vas
Mai Kivelä vas
Juho Kautto vas
Pia Lohikoski vas